

ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ І НАУКОВОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ У ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІН ЕКОНОМІЧНОГО ПРОФІЛЮ

ДО ПИТАННЯ АКТУАЛІЗАЦІЇ ЗНАТЬ ШЛЯХОМ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

*В.С. Білошанка, канд. екон. наук, доцент
ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»*

Головне завдання студентської молоді – постійна актуалізація професійних знань. Найкращим практичним способом такої актуалізації є науково-дослідна робота студентів.

Науково-дослідна робота студентів є продовженням і поглибленням навчального процесу і організовується безпосередньо на кафедрах вищих навчальних закладів. Вона підрозділяється на науково-дослідну роботу, що включається в навчальний процес і таку, що виконується у позанавчальний час.

Науково-дослідна робота, вбудована в навчальний процес, має основним завданням активізацію процесу навчання за принципом – чим вище ступінь, тим більше самостійної роботи. Зміст даного виду наукової роботи – вивчення літератури, підготовка рефератів, доповідей, курсових робіт і проєктів, що містять науково-дослідні розділи.

Науково-дослідна робота студентів, що виконується у позанавчальний час, організовується у формі:

- роботи в студентських наукових семінарах та наукових гуртках;
- участі в конференціях молодих вчених, науково-практичних регіональних і міжнародних конференціях, тощо;
- участі студентів у виконанні держбюджетної тематики, виконуваних на кафедрах.

Науково-дослідна робота повинна проводитися не всупереч навчанню, а, незважаючи на важкий стислий графік навчання і величезний обсяг матеріалу, що вивчається за програмою вищої освіти, на додаток до неї.

Важливим процесом активізації наукових устремлінь студентів в процесі навчання є практика організації наукових гуртків студентів, до складу яких включаються студенти різних курсів.

Цілі таких гуртків:

- забезпечення взаємоконтролю членів гуртка;
- виховання почуття відповідальності перед своїми товаришами за виконання завдань;
- набуття навичок керівництва роботою колективу студентами старших курсів, які можуть бути призначені керівниками таких наукових груп;
- забезпечення спадкоємності в науковій роботі;
- прищеплення навичок наукової роботи у студентів молодших курсів не тільки керівником роботи, але і їх старшими товаришами.

Студент, який працює в науковому гуртку, змушений, в силу специфіки студентських відносин, бути постійно активним, незалежно від того, бажає він цього чи ні.

Науковий гурток – природна самодіяльна організація студентів, що дає їм можливість реалізувати себе в якості молодих фахівців неформальним шляхом, – за межами звичайних навчальних занять, але не всупереч їм, а на додаток або в розвиток. Де ще, як не в компанії однолітків, може студент висловити свої міркування з того чи іншого наукового приводу, спробувати свої сили і перевірити здібності, розвинути навички оратора і критика?

Студентський науковий гурток – це перший крок в науку, завдяки якому студент набуває досвід постановки і проведення експерименту, навчається обробляти експериментальні результати за допомогою комп'ютера, отримує можливість представляти свої наукові досягнення на конференціях, що дуже корисно, незалежно від виду подальшої професійної діяльності.

Організаційними напрямками діяльності наукового гуртка є:

- проведення засідань для заслуховування доповідей, підготовлених студентами;
- підготовка учасників гуртка до конференцій, в тому числі до науково-практичних студентських конференцій;
- інформування учасників наукового гуртка про майбутні регіональні, всеукраїнські та міжнародні наукові конференції, написання тез доповідей і статей для публікації.

В цілому, науково-дослідна робота як форма активного навчання важлива не тільки тим, що студенти отримують навички практичної наукової діяльності, а й тим, що має значне виховне значення. Спільна діяльність виховує почуття відповідальності, дає можливість самоконтролю і аналізу результатів власної роботи на тлі роботи своїх товаришів-студентів [1].

У разі роботи студента в складі наукового колективу кафедри, який, наприклад, виконує держбюджетне замовлення, він на прикладі роботи висококваліфікованих наукових співробітників не тільки вчиться добре працювати, а й виховує в собі почуття високої відповідальності за кінцевий результат роботи.

В університеті можуть використовуватися такі форми і способи стимулювання науково-дослідної роботи студентів:

- моральне заохочення студентів, що успішно виконують науково-дослідну роботу: нагородження листами-подяки, дипломами, почесними грамотами, розміщення на інформаційних дошках, сайті вузу, статті в університетській газеті про успіхи і досягнення студентів;
- спрямування кращих досліджень на зовнішні конкурси науково-дослідних робіт;
- публікація результатів науково-дослідних робіт студентів в наукових виданнях;
- відрядження студентів для участі в різних студентських наукових форумах;
- врахування результатів науково-дослідної роботи при оцінці навчальних результатів студентів;
- надання рекомендації для навчання або стажування студента за кордоном.

Успішність розвитку наукової творчості студентів у вищих навчальних закладах сьогодні визначається об'єктивними і суб'єктивними чинниками, що включають наукові традиції вузівської системи, рівень наукової творчості і педагогічної майстерності викладачів, організацію навчально-виховного та культурно-пізнавального процесів в університеті.

Залучення студентів до науково-дослідної роботи, розробки наукових проектів, виконання творчих робіт дозволяє створити сприятливі умови на користь їхнього професійного вибору, самореалізації, сформуванню соціально-активну життєву позицію.

Науково-дослідна робота є найбільш ефективним засобом поглиблення і розширення набутих знань, умінь, навичок і сприяє виведенню їх на більш високий рівень засвоєння. Завдяки науковій роботі студент засвоює алгоритм наукового дослідження, і це сприяє формуванню наукового світогляду, а також дає імпульс до саморозвитку.

Головне завдання студентської молоді – постійна актуалізація професійних знань. Тому нова модель освіти повинна сприяти підготовці фахівців, що усвідомлено і постійно підвищують свій професійний рівень, формують комунікативну креативність [2].

Традиційні форми організації наукової творчості студентів вже не повною мірою і не завжди відповідають викликам часу. По-перше, в умовах зростання потоків інформації студентам стає все важче знаходити час для науково-дослідницької роботи після занять. По-друге, сучасний характер науково-дослідної діяльності суперечить «адаптації» форм наукової творчості для студіюючої молоді – сама логіка розвитку університетів передбачає залучення в науково-дослідну роботу всіх членів університетської спільноти незалежно від їх статусу. Перетворення в системі науково-дослідної роботи студентів повинні, з одного боку, ґрунтуватися на існуючому багаторічному досвіді взаємодії освіти і науки, з іншого – на розробці нових шляхів, форм і методів її розвитку.

Перелік посилань:

1. Рева Г.В., Полещук Т.А., Рева І.В., Новиков А.С. Опыт организации инновационной научной работы студентов в вузе // *Международный журнал прикладных и фундаментальных исследований*. – 2013. – № 10-1. – С. 85-86
2. Сизарева Ю. В. Исследовательская работа студентов – первые шаги к науке / Ю. В. Сизарева, Е. Г. Прудникова // *Молодой ученый*. – 2014. – №15. – С. 302-304.